

Öğrencilerin Fiziksel Aktivite Kavramına Yönelik Metaforik Algılarının İncelenmesi

ORJİNAL ARAŞTIRMA

Öz

Anıl TÜRKELİ

Erzincan Binali Yıldırım Üniversitesi,
Erzincan/Türkiye

Sorumlu Yazar: Anıl TÜRKELİ

Orcid ID: 0000-0002-3961-7759

Bu çalışmanın amacı, beden eğitimi ve spor bölümü öğrencilerinin fiziksel aktivite kavramına yönelik metaforik algılarının belirlenmesidir.

Bu çalışmada nitel araştırma desenlerinden biri olan fenomenoloji (olgu bilim) kullanılmıştır. Çalışma grubunu 2018-2019 eğitim ve öğretim yılında Erzincan Üniversitesi Eğitim Fakültesi Beden Eğitimi ve Spor bölümünde öğrenim gören 127 öğrenci oluşturmaktadır. Araştırma verileri öğrencilerin “Fiziksel aktivite..... gibidir; Çünkü” cümlelerini tamamlamaları ile elde edilmiştir. Araştırma verileri içerik analizi yöntemi kullanılarak analiz edilmiştir. Verilerin analizi sırasıyla adlandırma, eleme, kategori geliştirme, geçerlik ve güvenilirliğin sağlanması, elde edilen metaforların frekanslarının hesaplanması ve yorumlanması aşamalarından oluşmaktadır.

Verilerin analizi sonucunda; toplam 7 farklı kavramsal kategori (zorunlu ihtiyaç, sağlık, rekreatif, ilgi/özveri, gelişim, süreklilik ve değer) oluşturulmuş ve öğrenciler fiziksel aktivite kavramına yönelik 86 farklı metafor üretmişlerdir. Kullanım sayılarına göre sırasıyla fiziksel aktivite kavramı için hayat (f=13), su (f=8), eğlence (f=6), demir (f=5), sağlık (f=5), oyun (f=5), günlük ihtiyaç (f=5), vitamin (f=4), nefes (f=3), ilaç (f=3) ve zaman (f=3) metaforlarını kullandıkları tespit edilmiştir.

Anahtar kelimeler: Öğrenci, Fiziksel Aktivite, Metafor

Yayın Bilgisi

Gönderi Tarihi: 08.10.2019

Kabul Tarihi: 04.11.2019

Online Yayın Tarihi: 25.12.2019

Examination Of Students' Metaphoric Perceptions Of The Concept Physical Activity

ORIGINAL RESEARCH

Abstract

Anıl TÜRKELİ

Erzincan Binali Yıldırım University,
Erzincan/Turkey

Corresponding Author: Anıl TÜRKELİ

Orcid ID:0000-0002-3961-7759

The aim of this study is to determine the metaphoric perceptions of physical education and sports department students about the concept of physical activity.

In this study, phenomenology which is one of the qualitative research designs was used. The study group consisted of 127 students studying in the Physical Education and Sports Department of Erzincan University Faculty of Education in the 2018-2019 academic year. The research data were obtained by the students' completing the sentence 'Physical activity is like.....because.....'. Research data were analyzed by using content analysis method. Data analysis consists of naming, elimination, category development, validation and reliability, and calculating and interpreting the frequencies of the metaphors, respectively.

As a result of data analysis; 7 different conceptual categories (compulsory need, health, recreational, interest/sacrifice, development, continuity and value) were created and students produced 86 different metaphors for the concept of physical activity. According to the number of uses, it was determined that they used life (f=13), water (f=8), entertainment (f=6), iron (f=5), health (f=5), game (f=5), daily need (f=5), vitamin (f=4), breath (f=3), drug (f=3) and time (f=3) metaphors for the concept of physical activity, respectively.

Keywords: Student, Physical Activity, Metaphor

Published Information:

Received Date: 08.10.2019

Accepted Date: 04.11.2019

Online Published Date: 25.12.2019

Giriş

Günlük yaşamda kas ve eklemleri kullanarak enerji tüketimi ile gerçekleşen, kalp ve solunum hızını arttıran ve farklı şiddetlerde yorgunlukla sonuçlanan aktiviteler fiziksel aktivite olarak tanımlanmaktadır (Bek, 2008).

Fiziksel aktivite; iskelet kaslarının kasılmasıyla ortaya çıkan ve enerji harcamasıyla sonuçlanan vücut hareketleri olarak ifade edilmektedir (Karaca, 2009). İskelet kasları tarafından üretilen ve enerji harcaması ile sonuçlanan her türlü bir bedensel harekettir (Buckworth ve Dishman, 2002; Saygın, 2003; Stuckless, 2001).

İnsanlar çevrelerinde gerçekleşen olayları birbirlerinden farklı olarak algılamaktadır. Bu farklı algılamalara bağlı olarak bireylerin zihinlerinde anlamlandırmalar ve benzetmeler de farklılaşmaktadır (Marton, 1981). Benzetmeler de metaforlar aracılığıyla açığa çıkmaktadır. Metaforlar, bireylerin yaşadıkları hayatı, çevreyi, olayları, insanları ve nesnelere nasıl gördükleri; farklı benzetmeler kullanarak olayları açıklamaya çalışmada kullanılan bir araç olduğu düşünülmektedir (Cerit, 2008). Metafor yoluyla öğrenme, bilgilerin kalıcılığının artmasını ve daha anlamlı olmasını sağlamaktadır. Öğrencilerin bilgiyi metaforlardan faydalanarak öğrenmesi, öğrenmelerin daha kalıcı olmasını sağlamaktadır. Metafor, bilinmeyenlerin daha kolay öğrenilmesini, öğrenilen bilgilerin akılda kalmasını ve kolay bir şekilde hatırlanmasını sağlamaktadır. Metafor, insanın anlamsız gibi görülen doğayı ve çevresini anlamasının, yaşantı ve deneyime anlam kazandırmanın araçları olarak “bilmeye” olanak sağlamaktadır (Yıldırım ve Şimşek, 2016).

Bu çalışmanın amacı, üniversite öğrencilerinin fiziksel aktivite kavramına yönelik metaforik algılarını belirlemektir.

Gereç ve Yöntem

Araştırmanın Modeli

Beden eğitimi ve spor bölümü öğrencilerinin fiziksel aktivite kavramına yönelik algılarını belirlemek amacıyla yapılan araştırmada; detaylı ve derinlemesine veri toplamak amacıyla, katılımcıların bireysel algılarını, deneyimlerini ve bakış açılarını doğrudan öğrenmek, mevcut durumu anlamak ve ifade etmek için (Büyüköztürk ve diğerleri, 2018; Denzin ve Lincoln, 2005; Yin, 2003) nitel araştırma yaklaşımlarından fenomenoloji deseni kullanılmıştır.

Araştırma Grubu

Tablo1. Katılımcılara Hakkında Bilgi

Katılımcı türü	f	Demografik Özellik	f	(%)
Öğrenci	127	Kadın	53	41,7
		Erkek	74	59,3
		1. sınıf	35	27,5
		2. sınıf	31	24,4
		3. sınıf	29	22,8
		4. sınıf	32	25,3

Araştırma grubunu 2019-2020 eğitim ve öğretim yılında Erzincan Üniversitesi Eğitim Fakültesi Beden Eğitimi ve Spor bölümünde öğrenim gören 53 kadın (%41,7) ve 74 erkek (%59,3) olmak üzere toplam 127 öğrenci oluşturmaktadır. Katılımcıların 35'i (%27,5) 1. sınıf, 31'i (%24,4) 2.sınıf, 29'u (%22,8) 3. sınıf ve 32'si (%25,3) 4. sınıf öğrencisidir.

Veri Toplama Aracı

Katılımcıların fiziksel aktivite kavramına ilişkin sahip oldukları metaforları ortaya çıkarmak amacıyla onların her birinden “Fiziksel aktivite ... gibidir, çünkü ...” cümlesini tamamlaması istenmiştir. Bu amaç için öğrencilere sayfanın en üstünde bu ibarenin yazılı olduğu boş bir form verilmiştir ve onlardan bu ibareyi kullanarak ve sadece tek bir metafor üzerinde yoğunlaşarak düşüncelerini dile getirmeleri istenmiştir. Metaforun bir araştırma aracı olarak kullanıldığı çalışmalarda “gibi” kavramı genellikle metaforun konusu ile metaforun kaynağı arasındaki bağı daha net bir şekilde çağrıştırmak için kullanılmaktadır. Bu araştırmada “çünkü” kavramına da yer verilerek, katılımcıların kendi metaforları için bir gerekçe veya mantıksal dayanak sunmaları istenmiştir. Katılımcıların kendi el yazılarıyla kaleme aldıkları bu kompozisyonlar, bu araştırmada temel veri kaynağı olarak kullanılmıştır.

Verilerin Analizi

Katılımcıların geliştirdikleri metaforlar dört aşamada analiz edilmiştir: (1) kodlama ve ayıklama aşaması, (2) örnek metafor imgesi derleme aşaması, (3) kategori geliştirme aşaması, (4) geçerlik ve güvenilirliği sağlama aşaması. Katılımcılardan elde edilen metaforlar ile metafor açıklamalarına ilişkin görüşler arasında tutarsızlık bulunanlar analiz dışı bırakılmıştır.

Kodlama ve ayıklama aşaması

Bu aşamada öncelikle katılımcılar tarafından üretilen metaforların alfabetik sıraya göre geçici bir listesi yapılmıştır. Bu amaç doğrultusunda katılımcıların yazılarında belli bir metaforu net bir şekilde dile getirip getirmediğine bakılmıştır. Bu aşamada basitçe her katılımcının sunduğu metafor kodlanmıştır (örneğin, “eğlence”, “su”, vb.). Bu aşamada,

ayrıca, herhangi bir metafor imgesini içermeyen kâğıtlar ile boş bırakılan kâğıtlar (n=127) ayıklanmıştır. Bazı katılımcılar, örneğin, bir metafor imgesini sunmak yerine, genel olarak, fiziksel aktivite ile ilgili kişisel düşüncelerini paylaşmıştır. Yine, bazı katılımcılar belli bir metafor imgesini dile getirdiği halde, söz konusu metafora ilişkin herhangi bir gerekçe (ya da mantıksal dayanak) sunmamıştır. Bazı katılımcılar da birden fazla kategoriye ait özellikleri içeren metaforlar üretmiştir. Bütün bu gerekçelere bağlı olarak 41 adet kâğıt elenerek araştırma kapsamı dışında bırakılmıştır.

Örnek metafor imgesi derleme aşaması

Katılımcıların zayıf yapılı metafor imgelerini içeren kâğıtların ayıklanmasından sonra, toplam 86 adet geçerli metafor elde edilmiştir. Bu aşamada, bu metaforlar tekrar alfabetik sıraya göre dizilmiş ve ham veriler ikinci kez gözden geçirilerek her metaforu temsil eden katılımcı kompozisyonlarından birer “örnek metafor ifadesi” seçilmiştir. Böylece, 86 metaforun her biri için onu en iyi temsil ettiği varsayılan katılımcı metafor imgelerinin derlenmesiyle birlikte bir “örnek metafor listesi” oluşturulmuştur. Bu liste, iki temel amaca yönelik olarak derlenmiştir: (a) metaforların belli bir kategori altında toplanmasında bir başvuru kaynağı olarak kullanmak ve (b) bu araştırmanın veri analiz sürecini ve yorumlarını geçerli kılmak. Ancak, katılımcıların kendi el yazılarıyla kaleme aldıkları metafor kompozisyonları birkaç cümle ile birkaç sayfa arasında değişmiştir. Bu nedenle, seçilen bir metafor ifadesinin çok uzun olduğu durumlarda, katılımcıların kendi sözcükleri ve anlatım dili korunarak metaforun sadece en önemli boyutları aktarılmıştır. Aktarılmayan sözcükleri, cümleleri veya paragrafları simgelemek için metafor ifadesinde yan yana üç nokta (...) kullanılmıştır. Buna ek olarak, bir metafor imgesini kimin ürettiğine ilişkin kişisel bilgiler, söz konusu metafor ifadesinin hemen ardında yer alan parantez içinde kodlanmış olarak verilmiştir. Bu kodların anlamları şöyledir: (1) Metafor imgesinin kime ait olduğunu belirtmek için “Ö” harfi kullanılmıştır. (2) Öğrencilerin sınıf düzeylerini temsil etmek için 1, 2, 3, ve 4 rakamları kullanılmıştır. (3) Katılımcıların cinsiyetlerini belirtmek için E ve K harfleri kullanılmıştır.

Kategori geliştirme aşaması

Bu aşamada, temel olarak katılımcılar tarafından üretilen metafor imgeleri fiziksel aktivite olgusuna ilişkin sahip oldukları ortak özellikler bakımından irdelenmiştir. Bu işlem esnasında özellikle 86 metafor hakkında oluşturulan “örnek metafor listesi” baz alınarak her metafor imgesinin fiziksel aktivite olgusunu nasıl kavramsallaştırdığına bakılmıştır. Bu amaç için, katılımcılar tarafından üretilen her metafor imgesi (1) metaforun konusu, (2) metaforun

kaynağı ve (3) metaforun konusu ile kaynağı arasındaki ilişki bakımlarından analiz edilmiştir. Daha sonra her metafor imgesi fiziksel aktivite kavramına ilişkin sahip olduğu perspektif bakımından belli bir tema ile ilişkilendirilerek (örneğin, “sağlık için fiziksel aktivite”, vb.) toplam 7 farklı kavramsal kategori oluşturulmuştur. Tablo 2, kategori geliştirme aşamasında derlenen ve 86 adet metaforun belli bir kategori altında toplanmasında kullanılan özellikleri göstermektedir.

Geçerlik ve güvenilirliği sağlama aşaması

Geçerlik ve güvenilirlik, araştırma sonuçlarının inandırıcılığını sağlamak (veya artırmak) için kullanılan en önemli iki ölçüttür. “Toplanan verilerin ayrıntılı olarak rapor edilmesi ve araştırmacının sonuçlara nasıl ulaştığını açıklaması nitel bir araştırmada geçerliğin önemli ölçütleri arasında yer almaktadır”. Bu araştırmaya özgü olarak, araştırma sonuçlarının geçerliğini sağlamak amacıyla iki önemli işlem gerçekleştirilmiştir: (1) Veri analiz süreci (özellikle de 7 kavramsal kategoriye nasıl ulaşıldığı) detaylı bir şekilde açıklanmıştır. (2) Araştırmada elde edilen 86 metaforun her biri için onu en iyi temsil ettiği varsayılan bir örnek metafor imgesi derlenmiş ve bu metafor imgelerine bulgular kısmında yer verilmiştir. Araştırmanın güvenilirliğini sağlamak için, araştırmada ulaşılan 7 kavramsal kategori altında verilen metafor imgelerinin söz konusu bir kavramsal kategoriye temsil edip etmediğini teyit etmek amacıyla uzman görüşüne başvurulmuştur.

Bu amaç doğrultusunda, aynı fakültede ders veren bir öğretim üyesine iki liste verilmiştir: (a) 86 adet örnek metafor imgesinin alfabetik sıraya göre dizili olduğu bir liste ve (b) 7 kavramsal kategorinin adlarını ve özelliklerini içeren bir liste (bakınız Tablo 2). Uzmanın bu iki listeyi de kullanarak birinci listedeki örnek metafor imgelerini ikinci listedeki 7 kavramsal kategoriye (hiçbir metafor imgesini dışarıda bırakmayacak şekilde) eşleştirmesi istenmiştir. Daha sonra, uzmanın yaptığı eşleştirmeler araştırmacının kendi kategorileriyle karşılaştırılmıştır. Karşılaştırmalarda “görüş birliği” ve “görüş ayrılığı” sayıları tespit edilerek araştırmacının güvenilirliği Miles ve Huberman’ın formülü (Güvenirlik = görüşbirliği / görüş birliği + görüş ayrılığı X 100) kullanılarak hesaplanmıştır. Nitel çalışmalarda, uzman ve araştırmacı değerlendirmeleri arasındaki uyumun %90 ve üzeri olduğu durumlarda arzu edilen düzeyde bir güvenilirlik sağlanmış olmaktadır. Bu araştırmaya özgü olarak gerçekleştirilen güvenilirlik çalışmasında %97 oranında bir uzlaşma (güvenirlik) sağlanmıştır. Güvenirlik çalışması kapsamında görüşüne başvuru alan uzman sadece iki metaforu (“güneş” ve “spor” metaforlarını) araştırmacınınkinden farklı bir kategoriye ilişkilendirmiş, güvenilirlik %97 olarak hesaplanmıştır.

Bulgular

Tablo 2. Metaforlara İlişkin Elde Edilen Kategoriler, Kodlar, Frekans ve Örnek Katılımcı İfadeleri

Kategoriler	Kodlar	Frekans	Örnek Katılımcı İfadeleri
Zorunlu ihtiyaç f(31)	Hayat	f(13)	...”çünkü yaşamak için nasıl nefes almak gerekiyorsa beden sağlığı içinde fiziksel aktivite gereklidir”(Ö,3,E).
	Su	f(8)	...”çünkü temel ihtiyaçtır”(Ö,1,K).
	Günlük ihtiyaç	f(5)	...”çünkü o olmadan yaşanılmaz”(Ö,2,K).
	Nefes	f(3)	...”çünkü yaşamı devam ettirmek için gereklidir”(Ö,4,E).
	Oksijen	f(2)	...”çünkü hayat için gereklidir”(Ö,3,K).
Sağlık f(14)	Sağlık	f(5)	...”çünkü aktivite yaptıkça vücudumuz hem zihinsel hem fiziksel açıdan gelişir”(Ö,3,E).
	Vitamin	f(4)	...”çünkü hem bedenen hem ruhen rahatlatır”(Ö,2,E).
	İlaç	f(3)	...”çünkü vücuda iyi gelir”(Ö,3,K).
	İskelet	f(2)	...”çünkü vücudu ayakta tutar”(Ö,1K).
Rekreatif f(11)	Eğlence	f(6)	...”çünkü yaptıkça mutlu oluruz”(Ö,1,E).
	Oyun	f(5)	...”çünkü her zaman yapabiliriz”(Ö,2,E).
İlgi/Özveri f(9)	Demir	f(5)	...”çünkü demir işlendikçe pas tutmaz”(Ö,1,E).
	Çiçek	f(2)	...”çünkü çiçeğe ne kadar ilgi gösterirsen o kadar gürl ve güzel açar”(Ö,3,K).
	Sevgi	f(2)	...”çünkü sevdiğin insan daha çok ilgileniyor”(Ö,2,K).
	Dağ	f(2)	...”çünkü insan fiziksel aktivite yaparak dağ gibi vücuda sahip olur”(Ö,3,E).
Gelişim f(8)	Enerji	f(2)	...”çünkü insan aktivite yaptıkça enerji toplar”(Ö,2,E).
	Kek	f(2)	...”çünkü sıcaklığı aldıkça pişer kabarır”(Ö,4,K).
	Okul	f(2)	...”çünkü okul insanları bünyesinde geliştirir”(Ö,3,K).
Süreklilik f(7)	Zaman	f(3)	...”çünkü sürekli devamlılık ister”(Ö,2,E).
	Makine	f(2)	...”çünkü sürekli çalışır”(Ö,1,K).
	Yol	f(2)	...”çünkü sonu yoktur”(Ö,3,K).
Değer f(6)	Altın	f(2)	...”çünkü çok fazla değerlidir”(Ö,4,K).
	Gümüş	f(2)	...”çünkü bakmayınca değeri düşer”(Ö,1,E).
	Para	f(2)	...”çünkü parayı ne kadar iyi değerlendirirsen o kadar daha fazla kazanırsın”(Ö,2,E).

Tablo 2 incelendiğinde üniversite öğrencilerinin fiziksel aktivite kavramına ilişkin metaforları 7 kategori altında toplanmıştır. Kategoriler önem sırasına göre zorunlu ihtiyaç, sağlık, rekreatif, ilgi/özveri, gelişim, süreklilik ve değer olarak görülmüştür. Bu bölümde her bir kategoriye ilişkin kodlar, bu kodların frekansları ve örnek katılımcı ifadeleri sunulmuştur. Zorunlu ihtiyaç kategorisinde hayat, su, günlük ihtiyaç, nefes ve oksijen olmak üzere beş kod elde edilmiştir. Önem sırasına göre incelendiğinde lisans öğrencileri zorunlu ihtiyaç kategorisi altında en çok görüş bildirdikleri kod “hayat” olduğu tespit edilmiştir. Hayat kodunu sırasıyla su, günlük ihtiyaç, nefes ve oksijen kodları izlemiştir. Zorunlu ihtiyaç kategorisinde yer alan kodlara ilişkin katılımcı ifadeleri aşağıda sunulmuştur:

Hayat koduna ilişkin örnek katılımcı görüşü ...” çünkü yaşamak için nasıl nefes almak gerekiyorsa beden sağlığı içinde fiziksel aktivite gereklidir”(Ö,3,E).

Su koduna ilişkin örnek katılımcı görüşü ...”çünkü temel ihtiyaçtır”(Ö,1,K).

Günlük ihtiyaç koduna ilişkin örnek katılımcı görüşü ...”çünkü o olmadan yaşanılmaz”(Ö,2,K).

Nefes koduna ilişkin örnek katılımcı görüşü ...”çünkü yaşamı devam ettirmek için gereklidir”(Ö,4,E).

Oksijen koduna ilişkin örnek katılımcı görüşü ...”çünkü hayat için gereklidir”(Ö,3,K).

Sağlık kategorisinde *sağlık*, *vitamin*, *ilaç* ve *iskelet* olmak üzere dört kod elde edilmiştir. Önem sırasına göre incelendiğinde lisans öğrencileri *sağlık* kategorisi altında en çok görüş bildirdikleri kod “sağlık” olduğu tespit edilmiştir. *Sağlık* kodunu sırasıyla *vitamin*, *ilaç* ve *iskelet* kodları izlemiştir. *Sağlık* kategorisinde yer alan kodlara ilişkin katılımcı ifadeleri aşağıda sunulmuştur:

Sağlık koduna ilişkin örnek katılımcı görüşü ...”çünkü aktivite yaptıkça vücudumuz hem zihinsel hem fiziksel açıdan gelişir”(Ö,3,E).

Vitamin koduna ilişkin örnek katılımcı görüşü ...”çünkü hem bedenem hem ruhen rahatlatır” (Ö,2,E).

İlaç koduna ilişkin örnek katılımcı görüşü ...”çünkü vücuda iyi gelir” (Ö,3,K).

İskelet koduna ilişkin örnek katılımcı görüşü ...”çünkü vücudu ayakta tutar” (Ö,1K).

Rekreatif kategorisinde *eğlence* ve *oyun* olmak üzere iki kod elde edilmiştir. Önem sırasına göre incelendiğinde lisans öğrencileri *rekreatif* kategorisi altında en çok görüş bildirdikleri kod “eğlence” olduğu tespit edilmiştir. *Eğlence* kodunu *oyun* kodu izlemiştir. *Rekreatif* kategorisinde yer alan kodlara ilişkin katılımcı ifadeleri aşağıda sunulmuştur:

Eğlence koduna ilişkin örnek katılımcı görüşü ...”çünkü yaptıkça mutlu oluruz” (Ö,1,E).

Oyun koduna ilişkin örnek katılımcı görüşü ...”çünkü her zaman yapabiliriz” (Ö,2,E).

İlgi/özveri kategorisinde *demir*, *çiçek* ve *sevgi* olmak üzere üç kod elde edilmiştir. Önem sırasına göre incelendiğinde lisans öğrencileri *ilgi/özveri* kategorisi altında en çok görüş bildirdikleri kod “demir” olduğu tespit edilmiştir. *Demir* kodunu sırasıyla *çiçek* ve *sevgi* kodları izlemiştir. *İlgi/özveri* kategorisinde yer alan kodlara ilişkin katılımcı ifadeleri aşağıda sunulmuştur:

Demir koduna ilişkin örnek katılımcı görüşü ...”çünkü demir işlendikçe pas tutmaz”(Ö,1,E).

Çiçek koduna ilişkin örnek katılımcı görüşü ...”çünkü çiçeğe ne kadar ilgi gösterirsen o kadar güler ve güzel açar”(Ö,3,K).

Sevgi koduna ilişkin örnek katılımcı görüşü ...”çünkü sevdiğin insan daha çok ilgileniyor”(Ö,2,K).

Gelişim kategorisinde *okul*, *kek*, *enerji* ve *dağ* olmak üzere dört kod elde edilmiştir. Önem sırasına göre incelendiğinde lisans öğrencileri *gelişim* kategorisi altında eşit sayıda kodlara yer vermiştir. *Gelişim* kategorisinde yer alan kodlara ilişkin katılımcı ifadeleri aşağıda sunulmuştur:

Dağ koduna ilişkin örnek katılımcı görüşü ...”çünkü insan fiziksel aktivite yaparak dağ gibi vücuda sahip olur” (Ö,3,E).

Enerji koduna ilişkin örnek katılımcı görüşü ...”çünkü insan aktivite yaptıkça enerji toplar” (Ö,2,E).

Kek koduna ilişkin örnek katılımcı görüşü ...”çünkü sıcaklığı aldıkça pişer kabarır” (Ö,4,K).

Okul koduna ilişkin örnek katılımcı görüşü ...”çünkü okul insanları bünyesinde geliştirir” (Ö,3,K).

Süreklilik kategorisinde *zaman*, *makine* ve *yol* olmak üzere üç kod elde edilmiştir. Önem sırasına göre incelendiğinde lisans öğrencileri *süreklilik* kategorisi altında en çok görüş bildirdikleri kod “zaman” olduğu tespit edilmiştir. *Zaman* kodunu sırasıyla *makine* ve *yol* kodları izlemiştir. *Süreklilik* kategorisinde yer alan kodlara ilişkin katılımcı ifadeleri aşağıda sunulmuştur:

Zaman koduna ilişkin örnek katılımcı görüşü ...”çünkü sürekli devamlılık ister” (Ö,2,E).

Makine koduna ilişkin örnek katılımcı görüşü ...”çünkü sürekli çalışır” (Ö,1,K).

Yol koduna ilişkin örnek katılımcı görüşü ...”çünkü sonu yoktur” (Ö,3,K).

Değer kategorisinde *altın*, *gümüş* ve *para* olmak üzere üç kod elde edilmiştir. Önem sırasına göre incelendiğinde lisans öğrencileri *değer* kategorisi altında eşit sayıda kodlara yer vermiştir. *Değer* kategorisinde yer alan kodlara ilişkin katılımcı ifadeleri aşağıda sunulmuştur:

Altın koduna ilişkin örnek katılımcı görüşü ...”çünkü çok fazla değerlidir” (Ö,4,K).

Gümüş koduna ilişkin örnek katılımcı görüşü ...”çünkü bakmayınca değeri düşer” (Ö,1,E).

Para koduna ilişkin örnek katılımcı görüşü ...”çünkü parayı ne kadar iyi değerlendirirsen o kadar daha fazla kazanırsın”(Ö,2,E).

Tartışma ve Sonuç

Beden eğitimi ve spor öğretmen adaylarının fiziksel aktivite kavramına yönelik metaforik algılarının incelendiği bu araştırmada 7 kategori elde edilmiştir. Kategoriler önem

sırasına göre zorunlu ihtiyaç, sağlık, rekreatif, ilgi/özveri, gelişim, süreklilik ve değer olarak görülmüştür.

Literatürde fiziksel aktivite kavramı ile ilgili herhangi bir metafor çalışmasına rastlanılmamıştır. Bu araştırmanın sonucunda ulaşılan kategori ve kodlar beden eğitimi ve spor kavramlarıyla ilgili yapılan metafor çalışmalarının sonuçları ile benzerlik göstermektedir. Kurtipek ve Sönmezoğlu'nun (2018) spor yöneticilerinin spor kavramına yönelik metaforik algılarının incelendiği çalışmada toplam 50 metafor elde etmiş ve 6 farklı kategori altında toplamıştır. Araştırmada temel ihtiyaçlar, psikososyal rahatlık, yaşam kalitesinin artırılması, tutku, bireyin doğasında olma ve fiziksel fayda sağlama kategorileri elde edilmiştir. Mevcut araştırma ile Kurtipek ve Sönmezoğlu'nun yaptığı araştırma arasında kategoriler ve kodlar bakımından belirgin benzerlikler olduğu görülmüştür. Özellikle kategorileri oluşturan kodların birbirine çok benzerlik taşıdığı görülmüştür. Dolayısıyla bu çalışmada elde edilen bulguların literatürde elde edilen bulgular ile tutarlı olduğu tespit edilmiştir.

Benzer şekilde, Tekkurşun ve arkadaşları (2016) tarafından yapılan nitel çalışmada, ebeveynler çocuklarının tüm gelişim boyutlarıyla spor kavramına olumlu katkıda bulunduğunu ifade etmiştir.

Yılmaz ve arkadaşları tarafından (2017) üstün yetenekli öğrencilerin beden eğitimi ve spor dersine yönelik metaforik algılarının incelendiği çalışmada 7 kategori elde etmişlerdir. Üstün yetenekli öğrencilerin beden eğitimi dersine yönelik ürettikleri metaforların 7 kategori altında toplandığı ortaya çıkmıştır. Bunlardan 6'sının pozitif anlam, bir tanesinin de negatif anlam içerdiği görülmüştür. Olumlu anlam içeren kategoriler arasında en yüksek sıklığa sahip olan kategori "Güzel ve eğlendirici kurs (f = 22)". Bu kategoride "macera", "eğlenceli spor", "oyun", "drama", "dönme dolap" ve "oyun ve eğlence" gibi metaforlar yer almıştır. Mevcut araştırma ile Yılmaz ve arkadaşları tarafından elde edilen bulgular bu çalışmadan elde edilen bulgular ile tutarlılık göstermektedir.

Esentürk ve arkadaşlarının (2016) tarafından yürüttüğü nitel bir araştırmanın bulgularına göre, beden eğitimi öğretmenlerinin sporu psikososyal gelişim ile ilişkilendirdiği görülmüştür. Bu çalışmada öğretmen adaylarından elde edilen bulgular ile beden eğitimi öğretmenlerinden elde edilen bulgular tutarlılık göstermektedir.

Kaynakça

- Bek, N. (2008). *Fiziksel aktivite ve sağlığımız, fiziksel aktivite bilgi serisi*. Ankara: Klasmat.
- Buckworth, J. ve Dishman, R. K. (2002). *Exercise psychology*. Champaign, IL: Human Kinetics.

- Büyüköztürk, Ş., Çakmak, E., Akgün, Ö. E., Karadeniz, Ş., ve Demirel, F. (2018). *Bilimsel araştırma yöntemleri*. Ankara: Pegem.
- Cerit, Y. (2008). Öğretmen kavramı ile ilgili metaforlara ilişkin öğrenci, öğretmen ve yöneticilerin görüşleri. *Türk Eğitim Bilimleri Dergisi*, 6(4), 693-712.
- Denzin, N. K. ve Lincoln, Y. S. (2005). *The sage handbook of qualitative research*. Thousand Oaks: Sage Publications.
- Esentürk, O. K., Tekkurşun, G., Yılmaz A. ve İlhan, E. L. (2016). “Evaluation of the extra curricular sportive activities from the view of physical education teachers”. *Science, Movement and Health*, 16(2), 599-608.
- Karaca, A. (2009). Yaşlılıkta fiziksel aktivite. *Fiziksel Aktivite Beslenme ve Sağlık Kongresi'nde Sunulmuş Bildiri*, Başkent Üniversitesi, Ankara.
- Kurtipek, S. ve Sönmezoğlu, U. (2018). Determination of the perceptions of sports managers about sport concept: a metaphor analysis study. *International Journal of Higher Education*, 7(4), 17-25.
- Marton, F. (1981). Phenomenography describing conceptions of the world around us. *Instructional Science* 10(2), 177-200.
- Saygın, Ö. (2003). *10-12 Yaş Çocukların fiziksel aktivite düzeyleri ve fiziksel uygunluklarının İncelenmesi*. Doktora Tezi, Marmara Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü, İstanbul.
- Stuckless, J. G. (2001). *The relationship between attitude and participation in physical activity among older women*. Master's Thesis, School of Nursing Memorial University of Newfoundland, Canada.
- Tekkurşun, D. G., Yılmaz A., Esentürk O. K. ve İlhan, E. L. (2016). “Why does my child swim mechanism of parent guidance”. *Science, Movement and Health*, 16(2), 442-448.
- Yıldırım, A. ve Şimşek, H. (2016). *Sosyal bilimlerde nitel araştırma yöntemleri*, 10. Baskı, Ankara: Seçkin.
- Yılmaz, A., Esentürk. O. K., Tekkurşun, D. G. ve İlhan E. L. (2017). Metaphoric perception of gifted students about physical education course and physical education teachers. *Journal of Education and Learning*, 6(2), 220-234.
- Yin, R. K. (2003). *Case study research* (3rd ed.). California: Sage Publishing.